

Yttrande från Regionkommittén om "en förnyad social agenda: möjligheter, tillgång och solidaritet i framtidens europa"

(2009/C 200/08)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén ser positivt på att agendan sammanför kommissionens socialpolitiska arbeten. Den förnyade agendan och de föreslagna åtgärder som ingår i den består till stor del av praktisk förberedande verksamhet, som kommissionen redan har inlett. Agendan erbjuder därmed relativt få nya perspektiv för ökad synlighet eller förändrat innehåll för unionens socialpolitik.
- ReK vill betona den sociala och regionala samhörighetens betydelse för att man ska kunna uppnå målen i hela den förnyade Lissabonstrategin. Kommittén vill särskilt erinra om den lokala och regionala nivåns betydelse i arbetet med att främja detta.
- ReK påminner om att ekonomiska och sociala åtgärder inte stöder och kompletterar varandra automatiskt, utan att det är nödvändigt att kontinuerligt följa upp att det föreligger en reell och ömsesidig balans mellan mål och metoder. Detta är särskilt viktigt i nuläget, då de snabba förändringarna i världsekonomin ökar medborgarnas känsla av osäkerhet.
- Uppmärksamhet bör systematiskt riktas på de sociala återverkningarna av EU:s politik. De sociala återverkningarna har ibland varit oförutsebara, exempelvis på unionens inre marknad, och det har inte alltid varit möjligt att i tillräcklig mån bereda sig på dem.
- ReK vill uppmana kommissionen att samla in jämförbar och mångsidig forskningsinformation om hur välfärdssystemen kan fungera bättre, med särskild inriktning på den regionala och lokala nivåns verksamhetsförutsättningar i egenskap av betydande tillhandahållare av sociala och hälsovårdsrelaterade tjänster.

Föredragande: Veikko Kumpumäki (FI-PSE), ledamot av landskapsfullmäktige för Lapplands förbund

Referensdokument:

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En förnyad social agenda: Möjligheter, tillgång och solidaritet i framtidens Europa

KOM(2008) 412 slutlig

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Regionkommittén ser positivt på att agendan sammanför kommissionens socialpolitiska arbeten. Den förnyade agendan och de föreslagna åtgärder som ingår i den består till stor del av praktisk förberedande verksamhet, som kommissionen redan har inlett. Agendan erbjuder därmed relativt få nya perspektiv för ökad synlighet eller förändrat innehåll för unionens socialpolitik.

2. ReK påminner om att den offentliga hearing som anordnades i anslutning till kartläggningen av de sociala förhållandena i EU visade att medborgarnas förtroende för Europeiska unionen i viss mån är beroende av trovärdigheten hos den europeiska socialpolitiken, som är en viktig del av den europeiska sociala modellen. Det är mycket viktigt för framsteg, förnyelse och viljan till förändring att detta förtroende byggs upp.

3. ReK vill betona den sociala och regionala samhörighetens betydelse för att man ska kunna uppnå målen i hela den förnyade Lissabonstrategin. Kommittén vill särskilt erinra om den lokala och regionala nivåns betydelse i arbetet med att främja detta.

Europas sociala dimension

4. ReK påminner om att ekonomiska och sociala åtgärder inte stöder och kompletterar varandra automatiskt, utan att det är nödvändigt att kontinuerligt följa upp att det föreligger en reell och ömsesidig balans mellan mål och metoder. Detta är särskilt viktigt i nuläget, då de snabba förändringarna i världsekonomin ökar medborgarnas känsla av osäkerhet.

5. Uppmärksamhet bör systematiskt riktas på de sociala återverkningarna av EU:s politik. De sociala återverkningarna har ibland varit oförutsebara, exempelvis på unionens inre marknad, och det har inte alltid varit möjligt att i tillräcklig mån bereda sig på dem.

6. ReK ser åtagandet i agendan gällande de sociala basmålsättningarnas varaktighet i Europa samt unionens engagemang för harmoniska, enhetliga och deltagande samhällen som mycket viktiga frågor.

7. Socialpolitiken måste även ses som en garant för en harmonisk samhällsutveckling och som ett stabiliserande element, inte bara som en faktor för flexibilitet och förändring.

8. ReK håller med om att det behövs ett mer omfattande socialt handlingsprogram samt att det är viktigt att livslångt lärande utgör en betydande del av agendan. Utbildningen får dock inte uteslutande ses som en konkurrensfördel, utan även dess stora sociala betydelse bör ges erkänsla. Förutom att trygga individens möjligheter till framgång måste man även säkerställa mindre framgångsrika medborgares sociala trygghet och deltagande.

9. Kommittén vill betona vikten av solidaritet mellan olika befolkningsgrupper, generationer och regioner. Diskussionen om förändringar i befolkningens åldersstruktur och välfärdssystemens tillräcklighet och varaktighet bör utvidgas att gälla samtliga ålders- och befolkningsgrupper med särskild uppmärksamhet riktad på aktivt deltagande även i fråga om funktionshindrade och personer med nedsatt arbetsförmåga.

10. ReK vill uppmana kommissionen att samla in jämförbar och mångsidig forskningsinformation om hur välfärdssystemen kan fungera bättre, med särskild inriktning på den regionala och lokala nivåns verksamhetsförutsättningar i egenskap av betydande tillhandahållare av sociala och hälsovårdsrelaterade tjänster.

11. Kommittén ställer sig positiv till en utveckling av det europeiska samarbetet för att underlätta integrationen av invandrare, och betonar att den regionala och lokala nivån har sakkunskap som bör utnyttjas i detta arbete.

Målsättningarna för den förnyade agendan

12. Regionkommittén konstaterar följande om agendans tre inssemellan sammanhängande huvudmålsättningar:

— Att lägga tonvikt vid skapandet av *lika möjligheter* får inte överskugga jämlikhetens betydelse i politikens slutresultat.

— Att erbjuda *tillgång* får inte innebära en överbetoning av behovsprövning av tjänster och förmåner, utan även universella möjligheter till tillgång måste beaktas och säkerställas.

— Att visa *gemensamt ansvar* innebär att även olika regioners olika behov tas i beaktande på ett flexibelt sätt i EU-politiken och vid tilldelningen av medel.

13. Den regionala och lokala nivån har mycket att bidra med när det gäller innovation och utveckling, som EU är i behov av. Denna sakkunskap bör effektivt tas till vara som en del av den förnyade sociala agendan.

Primära målsättningar

14. ReK ser positivt på att verksamheten till förmån för barn och unga fortsätter och vill särskilt fästa uppmärksamhet vid förebyggande åtgärder.

15. Vid utvecklingen och utvärderingen av skolsystemens kvalitet bör man inte bara fästa uppmärksamhet vid studieframgångarna, utan även vid barns och ungas välbefinnande, trygghet och trivsel. Särskild uppmärksamhet bör även fästas vid lärarnas pedagogiska kunnande samt vid målsättningen om jämlikhet på samtliga utbildningsnivåer.

16. ReK stöder att den öppna samordningsmetoden på detta område inriktas på att kartlägga och utveckla goda lokala och regionala lösnings- och verksamhetsmodeller samt på spridningen av denna kunskap i syfte att göra det möjligt att tillämpa den mer allmänt. I detta sammanhang vill ReK betona att den öppna samordningsmetoden är ett frivilligt samarbete mellan medlemsstaterna.

17. Tillväxt och sysselsättning är inte i sig tillräckligt för att säkerställa ett rättvist samhälle ur social synvinkel, utan på samtliga nivåer krävs det även en effektiv och ansvarsfull socialpolitik.

18. Det finns ett behov av att mångsidig och pluralistisk information samlas in och sprids i syfte att möjliggöra framgångsrika flexicuritymodeller.

19. Livslångt lärande bör vara av intresse för samtliga ålders- och befolkningsgrupper och tillgängligt för alla, men för detta krävs omfattande satsningar på att höja medvetenheten bland befolkningen. Utvecklingen av vuxenutbildning av hög kvalitet kräver ett brett samarbete på samtliga myndighetsnivåer och mellan olika aktörer. När det gäller yrkesrelaterad utbildning är det särskilt viktigt att utbildningen svarar mot arbetslivets behov och att utbildningssystemet vid behov kan reagera mycket snabbt på nya utbildningsbehov. Framförhållningen i fråga om utbildningsbehov bör därför om möjligt utvecklas i samarbete med de lokala och regionala myndigheterna.

20. I samhället finns även behov av personer med utbildning inom vård och omsorg, och dessa bör därför ingå som en del av den "kompetens" på en modern arbetsmarknad som nämns i agendan.

21. ReK betonar behovet av nya utbildningsformer som förenar arbete och studier samt stöder en öppen diskussion om de offentliga myndigheternas och arbetsgivarnas ansvar respektive individens eget ansvar när det gäller anordnandet av dylika möjligheter till kombination av arbete och studier.

22. Kommittén fäster vikt vid målet att samtidigt förbättra såväl arbetslivets kvalitet som arbetsresultatet, och anser det vara viktigt att sprida forskningsresultat och goda metoder på detta område.

23. Kommittén är nöjd med kommissionens åtagande att se till att det inte finns några motsättningar mellan de grundläggande friheterna enligt fördraget och skyddet av de grundläggande rättigheterna, och uppmanar kommissionen att samla erfarenheter av detta även på regional och lokal nivå.

24. Vid analys och utveckling av de europeiska vårdssystemen bör man beakta att det handlar om ett brett spektrum som även inbegriper planeringsmöjligheterna, kvaliteten och tillgången på tjänster och arbetskraft. Regionala och lokala myndigheter är den viktigaste tillhandahållaren av offentliga social- och hälsovårdstjänster och bör därför vara en nyckelaktör i samarbetet på detta område.

25. Kommissionens åtagande att säkerställa att inre marknaden och konkurrensreglerna främjar utvecklingen av sociala tjänster av hög kvalitet som är tillgängliga för alla är ytterst tillfredsställande. Detta förutsätter en solid rättslig grund för tjänster av allmänt intresse samt att man skapar de kanaler som krävs för att man öppet ska kunna diskutera och finna lösningar på problem vid samordningen av reglerna för sociala tjänster å ena sidan och inre marknaden å den andra. För att säkerställa tillgången till tillräckligt mycket information och omfattande tillämpning av goda metoder bör erfarenheterna på den lokala och regionala nivån samlas in och sammanställas på ett systematiskt sätt. Detta åtagande inbegriper emellertid ingen omfattande rapporteringsplikt för medlemsstaterna och bör därför inte leda till någon oproportionerligt hög kostnad för regionala och lokala myndigheter.

26. ReK uppmanar till större tonvikt på sociala rättigheter och gemensamt ansvar i anslutning till unionens strävanden efter att undanröja fattigdom och social utslagning. Man bör allvarligt överväga om livsmedelsprogram och livsmedelsbanker är förenliga med en europeisk välfärdsstat på 2000-talet.

27. ReK anser det mycket viktigt att främja jämlikhet mellan könen, överbrygga löneskillnaderna mellan könen och att skapa verkliga möjligheter att förena arbete och familj.

28. ReK stöder att det nya prioriterade området för icke-diskriminering lyfts fram genom att framhäva Europeiska unionens stora potential som föregångare på området.

Regionkommitténs centrala synpunkter

29. Regionkommittén ställer sig positiv till det breda angreppssättet i agendan, i vilken insatserna inom olika sektorer sammanförs. Samtidigt uppmanar kommittén dock kommissionen att säkerställa att detta angreppssätt inte döljer viktiga utmaningar inom traditionell socialpolitik, till exempel växande inkomstskillnader och ökande ojämlikhet och de åtgärder som krävs för att man ska komma till rätta med dessa fenomen.

30. ReK vill peka på att de insatser som föreslås i agendan ofta har många olika – och ibland motstridiga – dimensioner, som kräver noggranna överväganden. Till exempel i anslutning till främjandet av rörlighet måste man fästa uppmärksamhet även på de problem som uppstår i vissa regioner då unga flyttar bort och åldersstrukturen därmed blir skev. ReK betonar att även den befolkningsandel som inte är rörlig och de regioner som är mindre attraktiva bör tillförsäkras samma rättigheter. Samtidigt bör man beakta till exempel den ökade rörlighetens återverkningar på miljön.

31. Den öppna samordningsmetoden liksom även andra möjligheter till metoder inom europeisk socialpolitik bör utvecklas utgående från medlemsstaternas egna socialpolitiska behov, och i detta sammanhang finns kunskapen om de bästa metoderna på regional och lokal nivå. Eftersom medlemsstaterna och regionerna uppvisar mycket olika förhållanden är det inte problemfritt att

uppställa kvantitativa mål för socialpolitiken. Den öppna samordningen på europeisk nivå bör i första hand förbättras genom att den inriktas på vissa centrala frågor, genom att rapporteringen och forskningen effektiviseras samt genom att större uppmärksamhet fästs vid det konkreta kunnandet på regional och lokal nivå i anslutning till implementeringen och utvecklingen av samordningsförfarandena. På detta sätt kan metodens genomslagskraft och synlighet avsevärt förbättras. Den europeiska socialpolitikens kvalitet kan därmed höjas, vilket är en viktig del av det europeiska integrationsarbetet. De nuvarande samordningsmetodernas band till regional och lokal förvaltning har varit alldeles för svaga.

32. Regionkommittén påminner om uppgifterna och möjligheterna för den sociala dialogen på EU-nivå inom de regionala och lokala förvaltningarna vid beredningen och genomförandet av initiativen i agendan. Kommittén ser det som viktigt att dialogen ytterligare byggs ut.

Bryssel den 22 april 2009

Regionkommitténs ordförande
Luc VAN DEN BRANDE
